

žovatelův na svědka Jana N-ého stal v době jeho přítomnosti v hostinské místnosti za účelem kontroly hry, aniž by však bylo tím blíže označeno, zda se výstup stal ihned po jeho příchodu či teprve při jeho odchodu. Že tomu tak, vysvítá jasně z následujících vět rozsudku, citujících výpověď svědka Jana N-ého, jejíž obsah nalézací soud má patrně za prokázaný, zejména tedy i jeho údaj, že svědek N. po provedené kontrole již odcházel, že ho však obžalovaný zavolal zpět a že teprve poté došlo k vyličenému již výstupu.

S hlediska důvodu čís. 9 a) napadá stížnost i úsudek nalézacího soudu, že obžalovaný Janu N-ému na těle ublížil pro uvedený výkon, namítajíc, že se tak nestalo pro tehdy provedenou kontrolu, nýbrž z příčiny docela jiné, totiž ze zlosti, že svědek na obžalovaného učinil oznámení ohledně nesprávnosti při placení dávky z karet. Než zmateční stížnost přehlídí, že i oznámení to učinil svědek ve své vlastnosti jako zřízenec dávkového úřadu, že tu tedy jde rovněž o služební výkon. S hlediska § 153 tr. zák. jest však lhostejno, zda se útok stal pro služební výkon právě prováděný či pro nějaký jiný dříve již provedený. Pokud pak stěžovatel podle čís. 10 § 281 tr. ř. ještě namítá, že měl býti uznán vinným pouze přestupkem buď podle § 411 nebo 312 tr. zák., nikoliv zločinem podle § 153 tr. zák., poněvadž prý nelze říci, že způsobil poranění úřednímu orgánu, když vykonával své povolání nebo pro toto vykonávání, není v tomto odstavci zmateční stížnost vůbec provedena po zákonu, poněvadž nevychází ze skutkového podkladu napadeným rozsudkem zjištěného. Bezdůvodnou zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2890.

Trestná činnost § 93 tr. zák. záleží v tom, že pachatel jinému vězněním, nebo jiným způsobem (uvázáním, omámením, uzamčením) překáží v užívání osobní svobody, t. j. volnosti pohybu. Nezáleží na tom, jak dlouho omezení trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející, stačí i poměrně krátké, bylo-li tak silné, že zbavovalo napadeného zcela volnosti pohybu.

V subjektivním směru musí úmysl pachatelův směřovati k bezprávnému omezení jiného v osobní svobodě proti jeho vůli; dále sahající záměr pachatelův (úmysl k provedení mimomanželské soulože) nebrání podřadění pod § 93 tr. zák., jednal-li pachatel v úmyslu neb aspoň u vědomí, že omezuje osobní svobodu jiného; tento úmysl (vědomí) jest v onom (záměru) nutně zahrnut.

(Rozh. ze dne 9. září 1927, Zm I 218/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 11. března 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 93 tr. zák.

D ů v o d y:

Písemná zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle čís. 9 a), 10 § 281 tr. ř.; ve skutečnosti provádí pouze zmatek podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., namítajíc, že skutkový děj v rozsudku zjištěný nenaplnuje skutkové podstaty zločinu podle § 93 tr. zák., poněvadž 1. omezování osobní svobody, jež rozsudek klade obžalovanému za vinu, bylo pouze přechodné a tak krátké, že si je stěžovatel nemohl ani uvědomiti; jde prý o pouhé stěžování volného pohybu, jež nevyčerpává skutkovou podstatu zločinu podle § 93 tr. zák., tím spíše, že prý úmysl obžalovaného směřoval pouze a jedině k vykonání mimomanželské soulože, nikoliv k násilnému omezování osobní svobody. 2. Poněvadž násilí, jehož obžalovaný proti S-ové s počátku použil (a jemuž se prý s úspěchem ubránila), bylo pouze prostředkem ku spáchání jiného deliktu (podle § 125 tr. zák.), pro kterýž obžalovaný nebyl stíhán, nelze prý ono omezování osobní svobody samostatně stíhati, tím méně, že prý bylo odčiněno dodatečným svolením S-ové k souloži, která prý na konec vyhověla žádosti obžalovaného a více se nebránila. Zmateční stížnost není odůvodněna, z části není provedena po zákonu, pokud vychází z jiných skutkových předpokladů než jsou obsaženy v napadeném rozsudku. K 1. Trestná činnost § 93 tr. zák. záleží v tom, že pachatel jinému věznění nebo jiným způsobem (uvázáním, omámením, uzamčením) překáží v užívání osobní svobody, t. j. volnosti pohybu. To se může státi nejen násilím (fysickým nebo psychickým), nýbrž i lstí. Nezáleží na tom, jak dlouho omezení trvalo, jen když nebylo zcela pomíjející, stačí tedy i poměrně krátké, bylo-li tak silné, že zbavovalo napadeného zcela volnosti pohybu. Pokud jde o stránku subjektivní, musí úmysl pachatelův směřovati k bezprávnému omezení jiného v osobní svobodě proti jeho vůli; dále sahající záměr pachatelův — totiž úmysl k provedení mimomanželské soulože — nebrání však podřazení pod § 93 tr. zák., jednal-li pachatel v úmyslu neb aspoň u vědomí, že omezuje osobní svobodu jiného. Tento právní názor vyslovil zrušovací soud již v četných rozhodnutích a nemá ani v tomto případě příčiny, by se od něho odchyloval. V souzeném případě jest zjištěno v rozsudku formálně bezvadně, že obžalovaný, spatřiv 29. prosince 1926 k večeru na silnici z P. do O. 18tiletou švadlenu Anežku S-ovou, ubírající se z práce, pustil se za ní, povalil ji na zem a, chtěje s ní souložit — což ona odmítla — jal se s ní tahati šaty, odkryl jí sukni, roztrhl spodky a když se mu bránila, nejen ji nepustil, nýbrž zápasil s ní dále, přikrýval jí obličej šálou, strkal jí šálu do úst a když viděl, že s ní nic nezmůže, pustil ji; přes prosby Anežky S-ové, která vysílenu zápasem ho prosila, by jí nic neudělal, pokoušel se přece s ní souložit, S-ová se znovu bránila, snažila se mu vytrhnouti, on ji táhl asi 3—4 kroky, S-ová se mu vytrhla a utíkala směrem k povozu, který se zatím objevil na silnici. Celý zápas obžalovaného se S-ovou — při němž byla napadená úplně zbavena možnosti volného pohybu — trval asi 10 minut. Tato zjištění rozsudku poukazují k tomu, že nešlo jen o nepatrné a zcela pomíjející stížení volného pohybu, jak se snaží dolíčiti zmateční stížnost, nýbrž

o skutečné překážení v užívání osobní svobody, a to vědomé, jak rozsudek dále výslovně zjišťuje, a tedy pachatelem zamýšlené a že nešlo také o žert, nýbrž o skutečné násilí tak silné, že zbavovalo S-ovou po dobu celých 10 minut úplně volnosti pohybu. Správně proto podřadil první soud na základě oněch zjištění jednání obžalovaného pod ustanovení § 93 tr. zák. Pokud zmateční stížnost líčí věc jinak, vycházejíc při tom z libovolných tvrzení v rozsudku neobsažených, nelze k ní přihlížeti (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.).

K 2. Zmateční stížnost má sice pravdu, že v případech, kde podle obvyčejného průběhu věcí lze pokládati porušení jednoho trestního zákona za pravidelný prostředek k porušení druhého (tu omezení osobní svobody při násilném smilstvu), dlužno užítí jen tohoto druhého zákona (tu § 125 tr. zák.), přehlíží však, že v souzeném případě šlo o pokus kvalifikovaný, tudíž o pokus zločinu podle § 125 tr. zák., od něhož pachatel dobrovolně ustoupil (rozsudek zjišťuje, že se obžalovaný pokusil dotknouti se obnaženým pohlavním údem pochvy Anežky S-ové, avšak upustil od dalšího činu, říká, že již nemůže) a že v takovém případě není zákonné překážky, by pachateli dobrovolně ustoupivšímu nebyl přičítán jiný trestný čin dokonaný, který jest v pokusu zároveň obsažen (tu § 93 tr. zák.). Obhájce obžalovaného namítal při zrušovacím líčení dále, že napadený rozsudek zjišťuje sice úmysl stěžovatele, provést se S-ovou nemanželskou souloží, nikoliv však i úmysl obžalovaného, omezovati ji v osobní svobodě, a spatřoval v nedostatku tohoto zjištění též neúplnost rozsudku ve smyslu čís. 5 § 281 tr. ř. V tomto ohledu dlužno však především podotknouti, že tu nejde o vytýkanou formální vadu, nýbrž rovněž o uplatňování hmotněprávního důvodu podle čís. 9 a), poněvadž se onou námitkou vytýká napadenému rozsudku nedostatek právní v tom směru, že čin obžalovaného byl podřaděn pod ustanovení § 93 tr. zák., ačkoliv podle zjištění napadeného rozsudku nevykazuje veškerých náležitostí skutkové podstaty zločinu podle tohoto §. Než ani s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti námitka neobstojí, poněvadž, jak již shora vytčeno, ke skutkové podstatě zločinu podle § 93 tr. zák. po stránce subjektivní stačí ve spojení s úmyslem dále sahajícím již vědomí pachatelovo, že omezuje osobní svobodu jiného, což napadený rozsudek v souzeném případě výslovně zjišťuje. V té příčině pak je právě rozhodno, že se rozsudek nespokojuje tímto zjištěním, nýbrž zjišťuje ještě dále, že úmysl, t. j. záměr obžalovaného směřoval k násilné nemanželské souloži s Anežkou S-ovou, kterýžto úmysl nutně zahrnuje v sobě i úmysl neb aspoň vědomí pachatele, že osobu, proti níž útočí, omezuje v její osobní svobodě. Pokud pak obhájce obžalovaného rovněž teprve při zrušovacím líčení s hlediska důvodu podle čís. 10 § 281 tr. ř. namítal, že čin obžalovaného měl býti podřaděn pouze pod zákon proti útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., nelze ani tuto námitku shledati odůvodněnou; neboť, vykazuje-li čin obžalovaného veškeré náležitosti těžšího trestného činu podle § 93 tr. zák., nelze jej podle poslední věty, prvního odstavce § 1 zákona proti útisku podřaditi pod mírnější ustanovení tohoto zákona. Tvrzení zmateční stížnosti, že S-ová po původním odporu svolila k souloži a více

se nebránila, a závěr stěžovatelem z toho vyvozený, že tím bylo odčiněno původní násilné jednání obžalovaného, nejsou vzaty z obsahu rozsudku a nelze k nim proto přihlížeti. Neodůvodněnou, z části po zákonu neprovedenou zmatečnou stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2891.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. zák. se nevyhledává, by z pohrůžky (kvalifikované podle § 98 b) tr. zák.) skutečně vzešla důvodná obava v ohroženém neb v osobách jsoucích pod jeho ochranou. Stačí, byla-li k tomu pohrůžka aspoň objektivně způsobilou; tuto způsobilost dlužno posuzovati s hlediska napadeného se zřetelem k jeho osobní povaze, jeho poměrům a důležitosti zla, jímž bylo hrozeno. Osobní neohroženost napadeného způsobilosti té nevylučuje, nýbrž vždy záleží na tom, zda při objektivním uvážení všech okolností má ohrožený důvod míti za to, že vyhrůžka bude splněna.

(Rozh. ze dne 9. září 1927, Zm I 253/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. února 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 99 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že byl odsouzen neprávem, poněvadž a) nestačí prý k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 99 tr. zák., že jeho pohrůžka byla způsobilá vzbuditi obavy v osobách ohroženému blízkých, ježto prý je třeba, by v ohroženém samém byly takové obavy skutečně vzbuzeny, čehož prý tu nebylo, poněvadž ohrožený hajný prohlásil, že o sebe strachu neměl a jeho rodině ničím nebylo hrozeno; b) že nejde o vážné pohrůžky, nýbrž spíše o uličnictví, vylučující trestný úmysl v § 99 předpokládaný. Než v onom směru není zmatečnou stížností odůvodněna, v tomto není provedena po zákonu. K a) Ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. zák. se nevyhledává, by z pohrůžky (kvalifikované podle § 98 b) tr. zák.) skutečně vzešla důvodná obava v ohroženém nebo v osobách jsoucích pod jeho ochranou. Stačí, byla-li k tomu pohrůžka aspoň objektivně způsobilou; tuto způsobilost dlužno pak posuzovati s hlediska napadeného se zřetelem k jeho osobní povaze, jeho poměrům a důležitosti zla, jímž bylo hrozeno. Osobní neohroženost napadeného způsobilosti té nevylučuje, nýbrž vždy záleží na tom, zda při objektivním uvážení všech okolností má ohrožený důvod míti za to, že vyhrůžka bude splněna. Opačné stanovisko vedlo by k nemožnému důsledku, že by v konkrétním případě záviselo na osobním pocitu ohroženého, zda má se určitá pohrůžka trestati, čili nic. Uváží-li se, že ohrožený, jemuž bylo opětovně hrozeno usmrcením, bydlí jako hajný o samotě mezi stráněmi a roklemi a vrací